

Cuprins

Abrevieri.....	IX
----------------	----

Volumul I

Titlul preliminar. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil	1
Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă.....	1
Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil.....	3
Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă	24
Cartea I. Dispoziții generale	29
Titlul I. Acțiunea civilă	29
Titlul II. Participanții la procesul civil	43
Capitolul I. Judecătorul. Incompatibilitatea	43
Capitolul II. Părțile.....	59
Secțiunea 1. Folosința și exercițiul drepturilor procedurale	60
Secțiunea a 2-a. Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte	62
Secțiunea a 3-a. Alte persoane care pot lua parte la judecată	64
§1. Intervenția voluntară	64
§2. Intervenția forțată	71
I. Chemarea în judecată a altei persoane	71
II. Chemarea în garanție	74
III. Arătarea titularului dreptului	78
IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane.....	79
Secțiunea a 4-a. Reprezentarea părților în judecată	83
§1. Dispoziții generale	83
§2. Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională.....	86
Secțiunea a 5-a. Asistența judiciară.....	91
Capitolul III. Participarea Ministerului Public în procesul civil.....	92
Titlul III. Competența instanțelor judecătorești.....	95
Capitolul I. Competența materială.....	95
Secțiunea 1. Competența după materie și valoare.....	95
Secțiunea a 2-a. Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță.....	102
Capitolul II. Competența teritorială	107
Capitolul III. Dispoziții speciale.....	122
Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competența instanței.....	127
Secțiunea 1. Necompetența și conflictele de competență	127
Secțiunea a 2-a. Litispendența și conexitatea	136
Secțiunea a 3-a. Strămutarea proceselor. Delegarea instanței.....	139

Titlul IV. Actele de procedură	146
Capitolul I. Forma cererilor	146
Capitolul II. Citarea și comunicarea actelor de procedură	149
Capitolul III. Nulitatea actelor de procedură.....	169
Titlul V. Termenele procedurale	174
Titlul VI. Amenzi judiciare și despăgubiri	182
Cartea a II-a. Procedura contencioasă.....	189
Titlul I. Procedura în fața primei instanțe	189
Capitolul I. Sesizarea instanței de judecată.....	189
Secțiunea 1. Dispoziții generale	189
Secțiunea a 2-a. Cererea de chemare în judecată.....	191
Secțiunea a 3-a. Întâmpinarea	204
Secțiunea a 4-a. Cererea reconvențională.....	206
Capitolul II. Judecata	209
Secțiunea 1. Dispoziții generale	209
Secțiunea a 2-a. Cercetarea procesului.....	226
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune	226
Subsecțiunea a 2-a. Excepțiile procesuale	231
Subsecțiunea a 3-a. Probele.....	237
§1. Dispoziții generale	237
§2. Dovada cu înscrisuri.....	245
I. Dispoziții generale.....	245
II. Înscrisul autentic.....	247
III. Înscrisul sub semnătură privată.....	249
IV. Înscrisurile pe suport informatic	256
V. Duplicata și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată.....	257
VI. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare.....	259
VII. Regimul altor înscrisuri	259
VIII. Administrarea probei cu înscrisuri.....	261
IX. Verificarea înscrisurilor	265
§3. Proba cu martori	271
I. Admisibilitatea probei cu martori.....	271
II. Administrarea probei cu martori.....	274
§4. Prezumțiile	284
§5. Expertiza.....	285
§6. Mijloacele materiale de probă	295
§7. Cercetarea la fața locului	297
§8. Mărturisirea	298
I. Admisibilitatea probei	298
II. Interogatoriul.....	301
§9. Asigurarea probelor	305
Subsecțiunea a 4-a. Administrarea probelor de către avocați sau consilieri juridici.....	311
Secțiunea a 3-a. Dezbaterile în fond a procesului.....	322
Secțiunea a 4-a. Deliberarea și pronunțarea hotărârii.....	325

Capitolul III. Unele incidente procedurale	334
Secțiunea 1. Renunțarea la judecată	334
Secțiunea a 2-a. Renunțarea la dreptul pretins	338
Secțiunea a 3-a. Suspendarea procesului	340
Secțiunea a 4-a. Perimarea cererii.....	348
Capitolul IV. Hotărârile judecătorești.....	356
Secțiunea 1. Dispoziții generale	356
§1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii.....	356
§2. Efectele hotărârii judecătorești	361
Secțiunea a 2-a. Hotărârile date în baza recunoașterii pretențiilor	367
Secțiunea a 3-a. Hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților	369
Secțiunea a 4-a. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii.....	372
Secțiunea a 5-a. Executarea provizorie	378
Secțiunea a 6-a. Cheltuielile de judecată.....	381
Volumul II	
Titlul II. Căile de atac.....	391
Capitolul I. Dispoziții generale.....	391
Capitolul II. Apelul.....	399
Capitolul III. Căile extraordinare de atac.....	421
Secțiunea 1. Recursul.....	421
Secțiunea a 2-a. Contestația în anulare	443
Secțiunea a 3-a. Revizuirea	451
Capitolul II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	462
Titlul IV. Contestația privind tergiversarea procesului	467
Cartea a III-a. Procedura necontencioasă judiciară.....	473
Titlul I. Dispoziții generale.....	473
Titlul II. Dispoziții speciale	480
Cartea a V-a. Despre executarea silită	483
Titlul I. Dispoziții generale.....	483
Capitolul I. Scopul și obiectul executării silite	483
Capitolul II. Titlul executoriu.....	492
Capitolul III. Participanții la executarea silită.....	499
Capitolul IV. Efectuarea executării silite	520
Secțiunea 1. Sesizarea organului de executare	520
Secțiunea a 2-a. Efectuarea actelor de executare silită	530
Secțiunea a 3-a. Executarea împotriva moștenitorilor.....	536
Secțiunea a 4-a. Intervenția altor creditori.....	540
Secțiunea a 5-a. Perimarea executării silite	545
Secțiunea a 6-a. Amânarea, suspendarea și restrângerea executării	547
Secțiunea a 7-a. Încetarea executării silite	548

Capitolul V. Prescripția dreptului de a obține executarea silită	550
Capitolul VI. Contestația la executare	556
Capitolul VIII. Întoarcerea executării	569
Secțiunea a 3-a. Poprirea.....	574
Cartea a VI-a. Proceduri speciale	589
Titlul I. Procedura divorțului	589
Capitolul I. Dispoziții comune	589
Capitolul II. Divorțul remediu	602
Secțiunea 1. Divorțul prin acordul soților	602
Secțiunea a 2-a. Divorțul din motive de sănătate	605
Capitolul III. Divorțul din culpa soților	606
Titlul IV. Măsuri asigurătorii și provizorii	610
Capitolul I. Sechestrul asigurător	610
Secțiunea 1. Dispoziții generale	610
Secțiunea a 2-a. Dispoziții speciale privind sechestrul asigurător al navelor civile	615
Capitolul II. Poprirea asigurătorie	620
Capitolul III. Sechestrul judiciar	621
Titlul V. Procedura partajului judiciar	627
Titlul VI. Procedura ordonanței președințiale.....	640
Titlul IX. Procedura ordonanței de plată	647
Titlul X. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă	659
Titlul XI. Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept.....	665
Capitolul I. Dispoziții generale.....	665
Capitolul II. Procedura de evacuare	671
Capitolul III. Dispoziții speciale.....	675
Titlul XIV. Cauțiunea judiciară	677

Cartea I

Dispoziții generale

Titlul I

Acțiunea civilă

Art. 29. Noțiune. Acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.

Esențial

- ❖ acțiunea civilă nu se reduce la cererea de chemare în judecată, care este unul dintre elementele acțiunii civile, actul de investire al instanței;
- ❖ acțiunea civilă preexistă cererii de chemare în judecată, chiar și în ipoteza în care titularul dreptului subiectiv nu sesizează instanța de judecată;
- ❖ acțiunea civilă este definită prin *trei elemente civile*, și anume:
 - *părțile* (acțiunea civilă aparține unui subiect și este îndreptată împotriva altuia);
 - *obiectul* (protecția unui drept sau a unui interes legitim juridicește ocrotit);
 - *cauza* (scopul urmărit de cel care pretinde, respectiv de cel care se apără).

Atenție la diferențe!

- ❖ cererea de chemare în judecată constituie un element al acțiunii civile;
- ❖ acțiunea nu se identifică nici cu dreptul la acțiune (care este exterior acțiunii) și nici cu cererea de chemare în judecată (care este numai un element al acțiunii).

Jurisprudență

RIL: Acțiunea vs. cererea de chemare în judecată. Acțiunea este o prerogativă legală, obiectivă, impersonală și permanentă, alcătuită dintr-un ansamblu virtual de mijloace procesuale, pe când cererea de chemare în judecată, ca unul dintre elementele acestui ansamblu, este mijlocul prin care, într-o situație juridică determinată, această prerogativă este transformată în act procesual concret. Acțiunea este o cale de drept, cererea de chemare în judecată este actul procesual prin care o persoană deschide această cale, sesizând instanța și obligând-o astfel să hotărască. Cererea este actul de investire a instanței, nu acțiunea însăși, asupra căreia judecătorii sunt chemați să decidă. Acțiunea are ca obiect, de regulă, protecția unui drept sau a unui interes pentru realizarea căruia calea justiției este obligatorie. Obiectul acțiunii se concretizează și nuanțează prin mijlocul procesual folosit, obiectul cererii de chemare în judecată constituindu-l pretenția concretă a reclamantului (*dec. 32/2008*).

Art. 30. Cereri în justiție. (1) Oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente.

(2) Cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale.

(3) Cererea principală este cererea introductivă de instanță. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii.

(4) Cererile accesorii sunt acele cereri a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal.

(5) Constituie cerere adițională acea cerere prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare.

(6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfășurare.

 Corelații legislative: art. 123, art. 460 CPC.

Esențial

- instanța niciodată nu se sesizează din oficiu;
- *cererea accesorie* trebuie formulată în același litigiu în care se judecă cererea principală; dacă ea se formulează în alt cadru procesual, suntem în prezența a două cereri principale; dacă nu pot fi soluționate în același timp, este necesară suspendarea judecării cererii a cărei soluționare depinde de soluția care urmează a se da cererii ce formează obiectul altei judecări;
- cererea este accesorie atunci când depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal, nu atunci când se formulează în cursul judecării;
- *cererea incidentală* are existență de sine stătătoare, fiind formulată în cursul unui litigiu;
- *cererea adițională* include orice cerere prin care se modifică cererea inițială de sesizare a instanței, modificarea putând viza fie numai cererea principală, fie numai cererea accesorie, fie numai cererea incidentală, fie toate sau numai unele dintre acestea;
- pârâțul poate formula cerere adițională numai dacă a formulat cerere reconvențională sau de intervenție;
- cererile accesorii, adiționale și cele incidentale, altele decât cele în materia insolvenței sau concordatului preventiv (care sunt de competența exclusivă a tribunalului în a cărui circumscripție își are sediul debitorul) se judecă de instanța competentă pentru cererea principală, chiar dacă ar fi de competența materială sau teritorială a altei instanțe judecătorești;
- dacă instanța este exclusiv competentă pentru una dintre părți, ea va fi exclusiv competentă pentru toate părțile;
- în cazul cererilor adiționale, prorogarea legală de competență nu operează atunci când modificarea este una totală, de esență (bunăoară, printr-o cerere modificatoare, pretențiile inițiale formulate împotriva unui pârât se îndreaptă împotriva altui pârât, renunțându-se la judecată față de pârâtul inițial), întrucât s-ar eluda normele de competență materială și/sau teritorială;
- există cereri care pot fi formulate numai pe cale principală, cum sunt cererea de divorț, cererea de tăgadă a paternității;
- există cereri care pot fi formulate numai pe cale accesorie, precum cererea de stabilire a numelui pe care soții îl vor purta după desfacerea căsătoriei;
- *regula generală* este aceea că, în funcție de cererea principală, se determină calea de atac; *excepțiile* de la regulă sunt strict și limitativ prevăzute de art. 460 CPC.

Secvențe de practică judiciară

Prorogarea de competență. i) Dispozițiile potrivit cărora cererile accesorii și incidentale sunt de competența instanței care judecă cererea principală nu sunt incidente în ipoteza în care pentru cererile incidentale sau accesorii există o competență materială specială. În speță, cererile accesorii și incidentale au vizat o operațiune post privatizare, fiind incidente dispozițiile art. 40 alin. (1) din Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării care prevăd că aceste litigii sunt de competența secțiilor comerciale ale tribunalelor. Prin urmare, instanța a stabilit competența de soluționare a cererilor de chemare în garanție în favoarea Tribunalului București, secția a VI-a civilă, în raza căruia se află sediul părților (*ICCJ, s. a II-a civ., dec. 1449/2013, iccj.ro*).

ii) Dacă cererile aflate în raport de accesorialitate sunt de competența instanțelor judecătorești, trebuie să opereze prorogarea în favoarea instanței competente să judece cererea principală, chiar dacă s-ar nesocoti norme de competență materială sau exclusivă (*ICCJ, s. civ., dec. 3685/2003, dreptonline.ro*).

iii) Cererea reconvențională și cererea de chemare în garanție au natura unor cereri incidentale, ele fiind formulate într-un proces deja deschis printr-o cerere de chemare în judecată anterioară. Astfel fiind, rezultă că, prin efectul prevederilor art. 123 alin. (1) CPC, cererile incidentale formulate de către pârâtă intră în sfera de jurisdicție a tribunalului, ca instanță competentă în soluționarea acțiunii reclamantei, înțelegându-se ca cerere principală ce intră, necontestat, în competența de primă instanță a tribunalului (*C.A. Cluj, s. I civ., sent. 55/F/2015, curteadeapelcluj.ro*).

iv) Capătul de cerere privind pretențiile formulate cu titlu de daune morale pentru întocmirea unui proces-verbal de contravenție a cărui anulare se solicită prin plângerea contravențională reprezintă un capăt de cerere accesoriu de competența instanței sesizate cu cererea principală (plângerea contravențională) (*Trib. Galați, sent. 246/2015, portal.just.ro*).

v) Trimiterea pe care art. 26 alin. (1) CPP o face la „instanța penală” nu poate conduce la o altă concluzie decât că acțiunea civilă, odată disjunctă, trebuie soluționată de același complet investit inițial, în mod aleatoriu, cu judecarea procesului penal. În acest fel, ținând cont că trebuie respectat principiul distribuirii aleatorii a dosarelor, repartizarea aleatorie în sistem informatic a dosarelor realizându-se o singură dată și că, odată ce dosarul penal a fost repartizat aleatoriu, până la soluționarea cauzei sub toate aspectele, trebuie respectat principiul continuității (*ICCJ, s. cont. adm. fisc., dec. 1439/2020, iccj.ro*).

Art. 31. Apărări. Apărările formulate în justiție pot fi de fond sau procedurale.

Esențial

- ☛ sunt *apărări de fond* cele prin care se neagă dreptul reclamantului, urmărindu-se respingerea cererii părții adverse, după o examinare a fondului raportului juridic dintre părți;
- ☛ apărările de fond se îndreaptă împotriva pretenției părții adverse, susținându-se prin aceasta că situația nu este reală, că nu mai există ori s-a modificat;
- ☛ sunt *apărări de procedură* cele prin care se urmărește constatarea unor nereguli de procedură care determină, după caz, declinarea competenței, amânarea judecării, anularea cererii, respingerea ei, constatarea perimării acesteia, refacerea unor acte;
- ☛ pe calea apărărilor de procedură nu se discută fondul dreptului dedus judecării;
- ☛ se formulează pe calea excepțiilor procesuale;
- ☛ ambele categorii de apărări se pot invoca prin întâmpinare, respectiv în apel.

Titlul II

Participanții la procesul civil

Capitolul I. Judecătorul. Incompatibilitatea

Art. 41. Cazuri de incompatibilitate absolută. (1) Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare, cu excepția cazului în care este chemat să se pronunțe asupra altor chestiuni decât cele dezlegate de instanța de apel sau, după caz, de recurs¹⁾.

(2) De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeași cauză.

Esențial

- incompatibilitatea vizează judecătorul, astfel că nu poate fi incompatibil absolut procurorul care, participând la judecata cauzei în primă instanță, pune concluzii în apelul formulat în respectiva cauză;
- este un incident procedural cu privire la constituirea instanței, nu privitor la compunerea ei;
- interdicția absolută a participării la judecată în aceeași cauză există în trei situații:
 - în căile de atac ordinare și extraordinare, adică în controlul judiciar;
 - în rejudecare;
 - când judecătorul a avut calitatea de martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent, mediator în una și aceeași cauză;
- interdicția operează atunci când, în cauză, judecătorul a pronunțat o încheiere interlocutorie ori a adoptat hotărârea finală;
- incompatibilitatea în caz de casare vizează exclusiv ipoteza casării cu trimitere, nu și pe cea a casării cu reținere, când judecătorii care au admis recursul pot rejudeca ei înșiși fondul;
- poate exista incompatibilitate și în situația casării cu reținere, în cazul în care unul dintre membrii completului de recurs, desemnat să rejudece cauza în fond după casarea cu reținere, este chiar judecătorul care a dat hotărârea recurată (bunăoară, după pronunțarea hotărârii, a fost promovat la instanța superioară);
- în rejudecare, interdicția nu operează atunci când judecătorul trebuie să se pronunțe asupra altor chestiuni decât cele dezlegate de instanța de apel sau recurs;
- nu este incompatibil judecătorul care a participat la judecarea cauzei la mai multe termene de judecată, fără însă a lua măsuri care să prejudece fondul;
- nu este incompatibil absolut judecătorul investit să soluționeze o contestație în anulare formulată împotriva unei decizii privind o cerere de revizuire a unei decizii pronunțate de același judecător în apel; într-o astfel de situație, incompatibilitatea poate fi reținută numai

¹⁾ Alin. (1) al art. 41 este redat astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 310/2018.

atunci când, din circumstanțele particulare ale cauzei, rezultă, în mod evident, că judecătorul este pus în situația de a-și evalua, direct sau indirect, propria hotărâre;

- ✿ este incompatibil absolut judecătorul care este investit să judece apelul împotriva hotărârii prin care a respins cererea de chemare în judecată, fără a se pronunța pe fond, deoarece părțile nu au solicitat introducerea în cauză a terțului care avea calitatea de coproprietar al bunurilor obiect al litigiului;
- ✿ incompatibilitatea întemeiată pe calitatea judecătorului de martor în cauză presupune ca judecătorul să fi fost audiat în cauză, nefiind suficientă pentru constatarea incompatibilității numai citarea sa în cauză;
- ✿ incompatibilitatea se invocă prin declarația de abținere sau cererea de recuzare;
- ✿ nerespectarea ei atrage nulitatea hotărârii pronunțate, nulitate absolută, care poate fi invocată de către părți, procuror, instanță din oficiu în orice stare a pricinii, precum și prin declarația de apel sau recurs;
- ✿ nulitatea absolută pentru încălcarea incompatibilității se invocă pe cale de excepție, excepția fiind una absolută, de procedură, peremptorie, care se soluționează prin încheiere interlocutorie, susceptibilă de a fi atacată odată cu fondul.

Jurisprudență

RIL: Incompatibilitatea în rejudicare. În cazul în care judecătorul este investit să judece o cale extraordinară de atac de retractare împotriva unei decizii date tot într-o cale extraordinară de atac de retractare exercitată succesiv împotriva hotărârii sale din apel sau recurs, nu sunt aplicabile prevederile art. 41 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă, dacă din circumstanțele particulare ale litigiului reiese în mod evident că acesta nu este pus în situația de a-și evalua, direct sau indirect, propria hotărâre.

În temeiul art. 41 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecătorul care a pronunțat decizia din apel este incompatibil absolut să soluționeze cererea de revizuire sau contestația în anulare exercitată împotriva deciziei date în recursul declarat împotriva deciziei sale din apel (*dec. 24/2020*).

Secvențe de practică judiciară

Incompatibilitatea în rejudicare. În cazul desființării cu trimitere spre rejudicare pentru nelegala citare a părților, judecătorii care au soluționat apelul nu se află în situație de incompatibilitate, întrucât nu au pronunțat o hotărâre în care să abordeze fondul litigiului dedus judecătii, constatând doar că judecata în primă instanță s-a făcut cu nelegala citare a părților, ceea ce obligă la desființarea hotărârii și trimiterea cauzei spre rejudicare (*C.A. Cluj, s. civ., mun. asig. soc., dec. 364/R/2006, portal.just.ro*).

Art. 42. Alte cazuri de incompatibilitate. (1) Judecătorul este, de asemenea, incompatibil de a judeca în următoarele situații:

1. când și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece. Punerea în discuția părților, din oficiu, a unor chestiuni de fapt sau de drept, potrivit art. 14 alin. (4) și (5), nu îl face pe judecător incompatibil;
2. când există împrejurări care fac justificată temerea că el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor sau afinii lor, după caz, au un interes în legătură cu pricina care se judecă;
3. când este soț, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv cu avocatul ori reprezentantul unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori cu sora soțului uneia dintre aceste persoane;
4. când soțul sau fostul său soț este rudă ori afin până la gradul al patrulea inclusiv cu vreuna dintre părți;

Esențial

- ☛ regula o constituie începerea curgerii termenului de la data comunicării actului;
- ☛ excepția o constituie curgerea termenului de la un alt moment decât cel al comunicării (spre ex., de la pronunțarea hotărârii, de la publicarea hotărârii în Monitorul Oficial al României, Partea I etc.) expres prevăzut în lege (generală sau specială);
- ☛ alin. (2) reglementează două *cazuri de echipolență*, în care comunicarea unui act de procedură este înlocuită cu un act echivalent:
 - cazul în care partea a cerut comunicarea actului unei alte părți;
 - cazul în care partea a primit sub semnătură o copie a actului;
- ☛ prezumția comunicării prevăzută la alin. (2) nu operează atunci când partea cere să i se comunice ei actul ori să se comunice ambelor părți;
- ☛ nu constituie un caz de echipolență și, prin urmare, actul de procedură nu se consideră comunicat părții, în ipoteza în care aceasta a cerut studierea dosarului în care actul de procedură se afla depus;
- ☛ termenul poate fi amânat (nu începe să curgă) în ipoteza strict prevăzută de alin. (3), atunci când situația a intervenit anterior începerii curgerii termenului; dacă situația intervine după începerea curgerii termenului, el este întrerupt, începând să curgă un nou termen de la încetarea situației prevăzute de lege;
- ☛ întreruperea termenului mai poate avea loc și în ipotezele strict și limitativ prevăzute de alin. (4);
- ☛ pentru a se produce efectul întreruptiv, cauzele prevăzute la alin. (4) trebuie să intervină după începerea curgerii termenului procedural;
- ☛ efectul întreruptiv nu se mai produce în situația în care cauza ce justifică întreruperea survine ulterior momentului împlinirii termenului, deoarece, la expirarea acestuia, dreptul la acțiune se stinge.

Secvențe de practică judiciară

Înregistrarea actului în propriile evidențe. Nu constituie dată a comunicării cea la care societatea a înregistrat în evidențele sale actul de procedură comunicat (*C.A. Iași, dec. 1361/1999, Jurisprudența pe anul 1999, p. 190*).

Art. 185. Nerespectarea termenului. Sancțiuni. (1) Când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, în afară de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.

(2) În cazul în care legea oprește îndeplinirea unui act de procedură înăuntrul unui termen, actul făcut înaintea împlinirii termenului poate fi anulat la cererea celui interesat.

Esențial

- ☛ nerespectarea unui termen imperativ prevăzut de lege sau a termenului stabilit de către judecător pentru îndeplinirea unui act de procedură atrage decăderea din dreptul de a mai îndeplini acel act;
- ☛ nerespectarea termenului prohibitiv nu atrage decăderea, ci anularea actului, la cererea celui interesat;

- ☛ decăderea nu operează de drept, ci trebuie constatată de către instanța de judecată;
- ☛ decăderea nu operează dacă partea interesată să invoce această sancțiune renunță la acest drept; renunțarea poate fi expresă, formulată în scris sau verbal, ea nu poate fi dedusă din tăcerea părții; pentru a putea interveni renunțarea, termenul nerespectat trebuie să fie reglementat prin norme dispozitive, de ordine privată; renunțarea poate interveni numai după expirarea termenului;
- ☛ decăderea nu intervine în cazul în care una dintre părțile legate printr-un raport de solidaritate sau indivizibilitate a îndeplinit actul de procedură sau a exercitat dreptul în termen;
- ☛ decăderea poate fi acoperită;
- ☛ mijlocul procesual prin care, în cursul judecății, se invocă decăderea este excepția de tardivitate;
- ☛ dacă partea a fost decăzută din drept și îndeplinește totuși actul de procedură, sancțiunea este nulitatea.

Atenție la diferențe!**nulitate – decădere:**

- ☛ *decăderea* intervine în cazul nerespectării unui termen imperativ sau judecătoresc;
- ☛ *nulitatea* intervine în cazul încălcării termenului prohibitiv ori a nerespectării condițiilor legale de fond sau de formă.

Atenție la diferențe!**tardivitate – nulitate:**

- ☛ nulitatea este consecința decăderii, și nu consecința nerespectării reglementării privitoare la termenul imperativ;
- ☛ nulitatea actului de procedură intervine atunci când partea efectuează actul după ce instanța de judecată a declarat decăderea sa din dreptul de a mai realiza acel act (vorbim despre nulitatea actului tardiv făcut);
- ☛ dacă actul de procedură este îndeplinit peste termen, dar anterior declarării decăderii de către instanța de judecată, nulitatea actului nu intervine, actul de procedură va rămâne valabil, însă instanța va reține tardivitatea sa.

 Jurisprudență

CCR: Decăderea. Sancțiunea decăderii are rolul de a garanta celeritatea procedurii judiciare, de a contribui la apărarea intereselor legitime ale părților și de a garanta securitatea raporturilor juridice. Instituția decăderii, în general, și termenele în raport cu care își produce efectele aceasta nu pot fi considerate de natură a îngreuna dreptul la un proces echitabil, finalitatea lor fiind, dimpotrivă, de a-l facilita, prin asigurarea unui climat de ordine, indispensabil exercitării în condiții optime a acestui drept constituțional, prevenindu-se eventualele abuzuri și limitându-se efectele perturbatoare asupra stabilității și securității raporturilor juridice civile (*dec. 1022/2011*).